

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sk/39/2018
Identifikačné číslo spisu: 7017201005
Dátum vydania rozhodnutia: 31.07.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7017201005.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Soni Langovej, v právnej veci žalobcu: W. G., narodený XX. O. XXXX, bytom v D. č. XXXX/XX, t.č. E., právne zast.: JUDr. Jozefom Beňom, PhD., advokátom a konateľom Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Poprade, Námestie svätého Egídia č. 40/93, IČO: 44 250 029, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, o invalidný dôchodok, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 9. mája 2018, č. k. 3Sa/38/2017-82, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 9. mája 2018, č. k. 3Sa/38/2017-82, postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej zo 6. septembra 2017, Číslo: XXX XXX XXXX 0, ktorým tento podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) zmenil prvostupňové správne rozhodnutie zo 7. novembra 2016, Číslo: XXX XXX XXXX X tak, že podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č 100/1988 Zb.“) a podľa § 70 ods. 1, § 293ax a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. sa žalobcovi zamietajú žiadosti o priznanie invalidného dôchodku z 24. augusta 2016. Prvostupňovým správnym rozhodnutím bola žalobcovi postupom podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. a podľa § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. zamietnutá žiadosť o priznanie invalidného dôchodku z 24. augusta 2016.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovanej preskúmal v intenciách § 29 ods. 1, 3,

4, 5, § 37 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb., § 70 ods. 1, § 71, § 72 ods. 1, 2, § 293ax ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa Prvej hlavy Tretej časti SSP a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

3. Krajský súd po vyhodnotení závažnosti dôvodov žaloby vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu správneho orgánu ako aj k obsahu pripojených spisov žalovanej konštatoval súlad rozhodnutia ako aj procesného postupu žalovanej so zákonom. Uviedol, že žalobca nespĺnil zákonom stanovenú podmienku nároku na invalidný dôchodok podľa § 29 ods. 4 a 5 zákona č. 100/1988 Zb., podľa ktorého doba zamestnania potrebná pre nárok na invalidný dôchodok u osôb starších ako 28 rokov je 5 rokov a zisťuje sa z posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity, nakoľko žalobca pred vznikom invalidity, t. j. pred 6. marcom 1999 získal v období od 6. marca 1989 do 5. marca 1999 počet dní 1.188, čo sú 3 roky a 93 dní. Z hľadiska medicínskeho bol žalobca uznaný za invalidného podľa § 29 ods. 3 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb., lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je neschopný vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie. Krajský súd mal tiež preukázané, že žalobca si podal opakovanú žiadosť o invalidný dôchodok v roku 2011 v zmysle § 293ax ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., podľa ktorého poistencovi, ktorému nevznikol nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2010 z dôvodu nezískania potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia (doby zamestnania) a ktorý nespĺnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo nebol mu priznaný predčasný starobný dôchodok sa nárok na starobný dôchodok opätovne na základe žiadosti posúdi v súlade s § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. s tým, že žalobca nespĺnil podmienku nároku na vznik invalidného dôchodku ani podľa zákona č. 461/2003 Z.z. V tejto súvislosti uviedol, že podľa § 72 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku nad 40 rokov do 45 rokov je najmenej 10 rokov, pričom žalobca podľa osobného listu dôchodkového poistenia preukázal dobu dôchodkového poistenia 2.105 dní, t.j. 5 rokov a 280 dní. Z hľadiska medicínskeho bol žalobca uznaný čiastočne invalidným podľa § 37 ods. 3 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb., lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je schopný vykonávať doterajšie alebo iné sústavné zamestnanie len za osobitne uľahčených pracovných podmienok a súčasne na účely zákona č. 461/2003 Z.z. bol uznaný invalidným od 1. januára 2010 s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 50 % pre rozhodujúce zdravotné postihnutie - paraparéza s plegiou akrálnych častí nôh vpravo ťažko, vľavo stredne ťažko bez sfinkterovej poruchy podľa Kapitoly VI, Oddiel B, Položka č. 7 písm. b/ prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. Záverom krajský súd zdôraznil, že žiadosť žalobcu o invalidný dôchodok nebola zamietnutá z toho dôvodu, že by posudkovými lekármi žalobca nebol uznaný za invalidného, ale žiadosť žalobcu o invalidný dôchodok bola zamietnutá z toho dôvodu, že nespĺnil druhú súčasnú zákonnú podmienku, t. j. preukázať potrebný počet rokov dôchodkového poistenia pre vznik nároku na invalidný dôchodok podľa zákona č. 100/1988 Zb. z posledných 10 rokov pred vznikom invalidity najmenej 5 rokov doby zamestnania a podľa zákona č. 461/2003 Z.z., ku dňu vzniku invalidity vzhľadom na dosiahnutý vek 40 rokov, preukázať najmenej 10 rokov obdobia dôchodkového poistenia. V danom prípade žalobca nepreukázal pre vznik nároku na invalidný dôchodok splnenie súbežne druhej zákonnej podmienky, t. j. potrebný počet rokov dôchodkového poistenia, respektíve doby zamestnania.

4. Vzhľadom na vyššie uvedené, krajský súd žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol.

5. O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP tak, že žalobcovi, ktorý v konaní úspešný nebol, právo na ich náhradu nepriznal.

II.

6. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

7. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

8. Mal za to, že dátum vzniku invalidity mu bol určený dňa 6. marca 1999 a následne na deň 26. júna

1999. V čase určenia invalidity mal žalobca 30 rokov s tým, že podľa § 72 ods. 1 písm. d/ zákona č. 461/2003 Z.z. je počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca 5 rokov. Žalobca v rozhodnom období pred rokom 1999 získal 2.105 dní poistenia, teda 5 rokov a 280 dní, čím podmienka pre vznik nároku na invalidný dôchodok bola splnená.

9. V ďalšej časti kasačnej sťažnosti namietal ustálenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 50 %. Zdôraznil, že ťažkosti vyhodnotené posudkovými lekármi ako „subjektívne“ neboli hodnotené správne. Bol postrelený a pripútaný k invalidnému vozíku následkom paraparézy dolných končatín ťažkého stupňa, zdravotný stav sa nezlepšuje. Uviedol, že nie je zrejmé, ako dospel posudkový lekár k záveru o 50 %-nej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, keď ťažkej paraparéze zodpovedá 75 %-ná miera poklesu. Poukázal na lekársku správu z 22. júna 2016, v ktorej je konštatovaný ťažký stupeň paraparézy. Žalovaný sa tiež nijakým spôsobom nevysporiadal s tou skutočnosťou, že v roku 2004 mu pri totožnej diagnóze bol určený pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 80 %.

10. Záverom navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 2 SSP zmenil tak, že rozhodnutie žalovanej v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

III.

11. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadrila podaním z 3. septembra 2018.

12. Uviedla, že krajský súd v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci pre posúdenie zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovanej, na základe ktorého vec náležite právne posúdil, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaných rozhodnutí.

13. Vo vzťahu k námietke, že žalobca splnil podmienku nároku na vznik nároku na invalidný dôchodok žalovaná uviedla, že žalobca bol podľa posudku posudkového lekára sociálneho poistenia ústredia žalovanej z03. mája 2017 uznaný invalidným podľa § 29 ods. 3 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. od 6. marca 1999. Podľa § 29 ods. 4 a 5 zákona č. 100/1988 Zb. doba zamestnania potrebná pre nárok na invalidný dôchodok u občanov vo veku nad 28 rokov je 5 rokov a zisťuje sa z posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity. Žalobca dovŕšil k 6. marcu 1999 30 rokov, a teda potrebná doba zamestnania je 5 rokov s tým, že žalobca v posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity získal 3 roky a 93 dní.

14. Vo vzťahu k námietke týkajúcej sa stanovenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 50 % žalovaná uviedla, že podľa § 293ax ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. poistencovi, ktorému nevznikol nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2010 z dôvodu nezískania potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia (doby zamestnania) a ktorý nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo nebol mu priznaný predčasný starobný dôchodok, sa nárok na invalidný dôchodok opätovne na základe žiadosti posúdi v súlade s § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. Žalobca bol súčasne podľa posudku posudkového lekára z 3. mája 2017 uznaný invalidným podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 % od 1. januára 2010, nakoľko si z dôvodu nesplnenia podmienky potrebnej doby dôchodkového poistenia pri predchádzajúcom posúdení zdravotného stavu v roku 2011 podal žiadosť o invalidný dôchodok podľa § 293ax zákona č. 461/2003 Z.z. so žiadosťou o dátum vzniku invalidity 1. októbra 2010. Za rozhodujúce zdravotné postihnutie žalobcu boli určené Choroby nervového systému, poškodenia miechy, paraparéza, stredne ťažká podľa Kapitoly VI, Oddiel B, Položka č. 7 písm. b/ prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. Posudkový lekár sociálneho poistenia vo vzťahu k posúdeniu zdravotného stavu uviedol, že žalobca je od 6. marca 1999 podľa § 29 ods. 3 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. invalidný, lebo pre dlhodobu

nepriaznivý zdravotný stav je neschopný vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie a od 1. januára 2010 podľa § 37 ods. 3 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. čiastočne invalidný, lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je schopný vykonávať doterajšie alebo iné sústavné zamestnanie len za osobitne uľahčených pracovných podmienok s dátumom vzniku invalidity od 1. januára 2010 a súčasne na účely zákona č. 461/2003 Z.z.

od 1. januára 2010 bol uznaný invalidným podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou s tým, že miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola stanovená na 50 % s dátumom vzniku invalidity od 1. januára 2010.

15. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, žalovaná zotrvala na vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, s právnym názorom krajského súdu sa plne stotožnila a navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

IV.

16. Vyjadrenie žalovanej ku kasačnej sťažnosti bolo žalobcovi doručené na vedomie dňa 13. novembra 2018.

V.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť.

18. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

19. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

20. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

21. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach;

22. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne;

23. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej zo 6. septembra 2017, Číslo: XXX XXX XXXX 0, ktorým tento podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. zmenil prvostupňové správne rozhodnutie zo 7. novembra 2016, Číslo: XXX XXX XXXX 0 tak, že podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. a podľa § 70 ods. 1, § 293ax a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. sa žalobcovi zamieta žiadosť o priznanie invalidného dôchodku z 24. augusta 2016. Prvostupňovým správnym rozhodnutím bola žalobcovi postupom podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. a podľa § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. zamietnutá žiadosť o priznanie invalidného dôchodku z 24. augusta 2016.

24. Podľa § 29 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb., občan má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal
a/ invalidným, bol zamestnaný po dobu potrebnú pre nárok na tento dôchodok a v čase vzniku invalidity nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok, alebo
b/ invalidným následkom pracovného úrazu.
25. Podľa § 29 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb., občan je invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav
a/ je neschopný vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie,
b/ je schopný vykonávať sústavné zamestnanie iba za celkom mimoriadnych podmienok (nevidomí občania, občania s veľmi ťažkými ortopedickými chybami a pod.). Zdravotné postihnutia podmieňujúce invaliditu podľa písmena b) ustanoví Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky všeobecne záväzným právnym predpisom.
26. Podľa § 29 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb., doba zamestnania potrebná pre nárok na invalidný dôchodok je u občanov vo veku nad 28 rokov 5 rokov.
27. Podľa § 29 ods. 5 zákona č. 100/1988 Zb., doba zamestnania potrebná pre nárok na invalidný dôchodok sa zisťuje z obdobia pred vznikom invalidity, a ak ide o občana vo veku nad 28 rokov, z posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity.
28. Podľa § 293ax ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., poistencovi, ktorému nevznikol nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2010 z dôvodu nezískania potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia a ktorý nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo nebol mu priznaný predčasný starobný dôchodok, Sociálna poisťovňa na jeho žiadosť znovu posúdi dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav a rozhodne o nároku na invalidný dôchodok a o jeho sume podľa zákona účinného od 1. januára 2010.
29. Podľa § 293ax ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., ak po posúdení dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu po 31. decembri 2009 je poistenec uznaný invalidný, vznik invalidity sa znovu určí najskôr od 1. januára 2010.
30. Podľa § 293ax ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z., počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok sa zisťuje z obdobia pred dňom, od ktorého bol určený vznik invalidity po 31. decembri 2009.
31. Podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nesplňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.
32. Podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., poistenec je invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.
33. Podľa § 72 ods. 1 písm. f/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2009, počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca nad 28 rokov je najmenej päť rokov;
34. Podľa § 72 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2009, počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok sa zisťuje z obdobia pred vznikom invalidity, a ak ide o poistenca vo veku nad 28 rokov, z posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity.

35. Podľa § 72 ods. 1 písm. f/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom od 1. januára 2010, počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku nad 40 rokov do 45 rokov je najmenej 10 rokov;

36. Podľa § 72 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom od 1. januára 2010, počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok sa zisťuje z obdobia pred vznikom invalidity.

37. Najvyšší súd z obsahu súdneho ako aj pripojeného dávkového spisu mal preukázané, že žalobca ku dňu vzniku invalidity 6. marca 1999 podľa § 29 ods. 3 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. mal viac ako 28 rokov. Z vyššie citovaných ustanovení § 29 ods. 4 a 5 zákona č. 100/1988 Zb. vyplýva, že doba zamestnania potrebná pre nárok na invalidný dôchodok u občanov vo veku nad 28 rokov je 5 rokov s tým, že príslušná doba zamestnania sa u týchto osôb zisťuje z posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity. Nakoľko teda u žalobcu vznikla invalidita dňa 6. marca 1999, obdobím relevantným pre nárok na invalidný dôchodok predstavovala doba od 6. marca 1989 do 5. marca 1999. Z dávkového spisu žalovanej mal najvyšší súd preukázané, že žalobca v relevantnom období získal celkovú dobu zamestnania v rozsahu 1.188 dní, t.j. 3 roky a 93 dní (od 6. marca 1989 v rozsahu 299 dní, v roku 1990 v rozsahu 331 dní, v roku 1991 v rozsahu 365 dní a v roku 1997 v rozsahu 193 dní). Žalobca ďalšie doby zamestnania nepreukázal. Najvyšší súd zdôrazňuje, že dátum vzniku invalidity bol určený Lekárskym posudkom posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie z 3. mája 2017 a tento nebol sporný. Z uvedeného je zřejmé, že žalobca nespĺnil podmienku získania potrebnej (dostatočnej) doby zamestnania v zákonom č. 100/1988 Zb. predpísanom rozsahu 5 rokov. V tejto súvislosti nie je relevantné, že žalobca splnil podmienku invalidity (odhliadnuc od ďalšej a tu nesporne splnenej podmienky, že v čase vzniku invalidity nespĺnil podmienky nároku na starobný dôchodok), nakoľko obe podmienky (získanie potrebnej doby v období posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity a invalidita) musia byť splnené kumulatívne. Nárok na invalidný dôchodok (napriek invalidite) žalobcovi podľa zákona č. 100/1988 Zb. nevznikol.

38. Vo vzťahu k posúdeniu nároku na invalidný dôchodok v režime zákona č. 461/2003 Z.z. najvyšší súd uvádza, že menovaný zákon v znení účinnom do 31. decembra 2009 upravoval obdobné podmienky vzniku nároku na invalidný dôchodok ako zákon č. 100/1988 Zb., a teda vznik nároku na invalidný dôchodok (odhliadnuc teraz od hľadiska medicínskeho a negatívnej podmienky nároku na starobný dôchodok alebo predčasný starobný dôchodok) viazal na získaný počet rokov dôchodkového poistenia, v tomto prípade v rozsahu najmenej 5 rokov u poistenca nad 28 rokov s tým, že príslušná doba dôchodkového poistenia sa u týchto osôb zisťovala tiež z posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity (§ 72 ods. 1, 2 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2009). Následne u poistencov, ktorým nevznikol nárok na invalidný dôchodok podľa predpisov účinných do 31. decembra 2009 zákonodarca od 1. januára 2010 (zákon č. 449/2008 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť dňom 1. januára 2010) novo upravil možnosť vzniku nároku na invalidný dôchodok splnením podmienky potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia (§ 72 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z.) v období pred vznikom invalidity (§ 72 ods. 2 tohto zákona) s tým, že vznik invalidity sa určí najskôr dňom 1. januára 2010 a nárok na invalidný dôchodok vznikne najskôr od 1. januára 2010 (§ 293ax ods. 2, 3 tohto zákona). Úpravou v ustanovení § 293ax ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. zákonodarca mienil priznať nárok na invalidný dôchodok aj tým poistencom, ktorým nevznikol nárok na invalidný dôchodok podľa predpisov účinných do 31. decembra 2009, teda nespĺnili podmienku potrebnej doby poistenia v období posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity a rozšíril obdobie, v ktorom sa splnenie podmienky potrebnej doby skúma, na celé obdobie pred vznikom invalidity (nielen desať rokov). Vo svetle vyššie uvedenom si aj sám žalobca na predpísanom tlačive požiadal o priznanie invalidného dôchodku (žiadosť spísaná dňa 8. decembra 2011) s tým, že invalidný dôchodok žiadal priznať od 1. januára 2010. Najvyšší súd uvádza, že na účely rozhodovania o nároku na invalidný dôchodok v režime zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 449/2008 Z.z. bolo potrebné na vznik nároku na invalidný dôchodok po 1. januári 2010 v prípade poistenca, ktorý v čase vzniku invalidity (t.j. k 1. januáru 2010) dovŕšil 40 až 45 rokov získať najmenej 10 rokov obdobia

dôchodkového poistenia s tým, že na rozdiel od úpravy účinnej do 31. decembra 2009 ako aj úpravy obsiahnutej v zákone č. 100/1988 Zb. toto obdobie sa zisťovalo už z celého obdobia pred vznikom invalidity. Najvyšší súd z obsahu dávkového spisu žalovanej mal preukázať, že žalobca získal 2.105 dní, t.j. 5 rokov a 280 dní obdobia dôchodkového poistenia (v roku 1984 získal 122 dní, v roku 1985 243 dní, v roku 1987 151 dní, v roku 1988 335 dní, v roku 1989 365 dní, v roku 1990 331 dní, v roku 1991 365 dní a v roku 1997 193 dní). Z uvedeného je zrejmé, že žalobca nespĺnil podmienku získania potrebného (dostatočného) obdobia dôchodkového poistenia v zákonom č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom od 1. januára 2010 predpísanom rozsahu 10 rokov. Žalobca ďalšie obdobia dôchodkového poistenia nepreukázal.

39. Pokiaľ žalobca zastával názor, že podmienku vzniku nároku na invalidný dôchodok splnil dôvodiac tým, že v čase určenia invalidity (marec 1999) mal 30 rokov, pričom podľa § 72 ods. 1 písm. d/ zákona č. 461/2003 Z.z. je počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca 5 rokov a on získal obdobie v rozsahu 5 rokov a 280 dní, najvyšší súd uvádza, že je síce pravdou, že žalobca sa stal invalidným v marci 1999, avšak v zmysle § 293ax ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom od 1. januára 2010, v prípadoch uvedených v § 293ax ods. 1 sa vznik invalidity znovu určí najskôr od 1. januára 2010 a týmto dňom bol znovu určený aj vznik žalobcovej invalidity (pozri napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. februára 2013, sp. zn. 9So/25/2012).

40. V druhej časti podanej kasačnej sťažnosti žalobca namietal nesprávne posudkové závery čo do stanovenia 50 %-nej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, keď ťažkej paraparéze zodpovedá 75 %-ná miera poklesu, najvyšší súd uvádza, že na vznik nároku na invalidný dôchodok musia byť kumulatívne splnené dve esenciálne podmienky, a to v zákonom predpísanom rozsahu získané obdobie dôchodkového poistenia a invalidita. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že žalobca nespĺnil podmienku získania potrebného počtu obdobia dôchodkového poistenia, a teda skúmanie zákonnosti postupu čo do ustálenia rozhodujúceho zdravotného postihnutia a k tomu zodpovedajúcej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť stratilo akúkoľvek relevanciu.

41. Odhliadnuc od uvedeného, však najvyšší súd považuje (aj pre úplnosť) za potrebné uviesť, že posudkoví lekári sociálneho poistenia v lekárskech posudkoch (z 8. decembra 2011, z 22. júna 2016, z 25. augusta 2016, z 12. apríla 2017 a z 3. mája 2017) zhodne ustálili rozhodujúce zdravotné postihnutie u žalobcu ako Choroby nervového systému, poškodenia miechy, paraparéza, stredne ťažká podľa Kapitoly VI, Oddiel B, Položka č. 7, písm. b/ prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. s 50 %-nou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (z rozmedzia 35 - 50 %). Posudkoví lekári sociálneho poistenia vo vzťahu k posúdeniu zdravotného stavu zhodne uviedli, že žalobca je od 6. marca 1999 podľa § 29 ods. 3 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. invalidný, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je neschopný vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie a od 1. januára 2010 podľa § 37 ods. 3 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. čiastočne invalidný, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je schopný vykonávať doterajšie alebo iné sústavné zamestnanie len za osobitne uľahčených pracovných podmienok s dátumom vzniku invalidity od 1. januára 2010 a súčasne na účely zákona č. 461/2003 Z.z. od 1. januára 2010 bol uznaný invalidným podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou s tým, že miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola stanovená na 50 % s dátumom vzniku invalidity od 1. januára 2010.

42. Posudkoví lekári sociálneho poistenia konštatovali, že už v období 9. marca 2004 vďaka intenzívnej rehabilitácii stav žalobcu zodpovedal Kapitole VI, Oddiel B, Položka č. 7, písm. b/ prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. s 50 %-nou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a nie Kapitole XV, Oddiel F, Položka č. 4, písm. c/ prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. s 80 %-nou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. To vyplýva z prepúšťacej správy z 2. apríla 2003 a svalového testu dolných končatín, kde bola svalová sila pravej dolnej končatiny na III. stupni (čo je 50 % normálneho svalu), ľavej dolnej končatiny na IV. stupni (čo je 50 % normálneho svalu) a 10. februára

2004 naopak (pravá dolná končatina IV. stupeň a ľavá dolná končatina III. stupeň) s tým, že už tretí stupeň svalovej sily (z rozpätia piatich stupňov) znamená, že postihnuté paraparetické končatiny sú schopné pohybu (zodvihnutia) proti gravitácii. V lekárskom posudku z 8. decembra 2011 bolo zároveň konštatované, že zmenu percentuálnej miery z 80 % na 50 % odôvodňoval odborný algeziologický zápis zo 6. júna 2011, kde bolo objektívne potvrdené, že citlivosť na dolnej končatine je prítomná, aj pohyb, ale slabší, žalobca pohybuje nohami, i keď ich má slabé, nedokáže urobiť dorzálnu flexiu. Tieto závery v plnom rozsahu potvrdil aj posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie v lekárskom posudku z 3. mája 2017 navyše uvádzajúci, že podľa predložených odborných vyšetrení z roku 2015 nie sú prítomné sfinkterové poruchy, ťažkosti s močením alebo so stolicou, sú v anamnéze len sporadické. Žalobca je transportovaný na invalidnom vozíčku, je liečený na chronickú bolesť, prevážuje sa mokvanie z vytvorenej fistuly v oblasti operačnej jazvy, neuroológ popisuje zníženú citlivosť v inervačnej zóne miechových koreňov L5 S1, nohu vpravo zdvihne nad podložku do 10 cm, vľavo udrží celkom. Reflexy šľachové a okosticové na dolných končatinách sú nevýbavné. Súčasný aktuálny neurologický nález na dolných končatinách (vľavo nález lepší ako vpravo) je na úrovni stredne ťažkej paraparézy.

43. Posudkoví lekári sociálneho poistenia v konaní predchádzajúcom vydaniu napadnutého rozhodnutia na základe predložených odborných lekárskeho nálezov a vlastného vyšetrenia vyhodnotili, že u žalobcu nie je daný dôvod na zmenu rozhodujúceho zdravotného postihnutia a tým aj zvýšenie percentuálnej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť tak ako to požaduje žalobca. Najvyšší súd ďalej zdôrazňuje, že nemôže sám posudzovať odborné otázky medicínskeho charakteru, ktoré sú podkladom pre stanovenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pre účely invalidity, musí rovnako ako žalovaná vychádzať z lekárskeho posudkov, kde posudzuje presvedčivosť ich záverov s prihliadnutím na všetky okolnosti, najmä aj s prihliadnutím na námietky žiadateľa o invalidný dôchodok. Medzi závermi posudkov posudkových lekárov neboli zistené rozpory a o ich odbornej úrovni nemal súd dôvod pochybovať. Posudky sú logické a presvedčivo objasňujú závery o rozhodujúcom zdravotnom postihnutí a o určenej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, posudkoví lekári sa v dostatočnom rozsahu vyrovnali so všetkými relevantnými skutočnosťami, z obsahu posudkov je zrejماً ich úvaha, na základe ktorej dospeli k určaniu rozhodujúceho zdravotného postihnutia a k nemu prislúchajúcej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

44. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší súd námietky žalobcu uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako nedôvodné, keď tieto neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Z týchto dôvodov potom najvyšší súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

45. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní úspech nemal, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanej ich nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta prvá SSP).

46. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.